El futur de la lectura: més enllà del debat tradicional

written by Blanca Febré | 11 de December de 2024

L'ensenyament de la lectura ha sigut, durant dècades, un tema d'intens debat que ha generat una divisió entre educadors i educadores, persones investigadores i responsables de polítiques educatives. Esta controvèrsia gira entorn dels diferents enfocaments o mètodes d'ensenyament de la lectura. D'una banda estan els defensors i les defensores del **mètode fonètic**, que sostenen que el primer és ensenyar a descodificar, és a dir, conéixer la correspondència entre les lletres i els sons, per a després abordar unitats majors (síl·laba, paraula, oració…). D'altra banda, estan els qui defenen el **mètode global o integral**, basat en la idea que la lectura ha d'aprendre's en contextos reals i significatius, treballant des de l'inici amb paraules completes i frases o textos breus. Este enfocament prioritza l'exposició primerenca a textos rics i variats, amb un ampli vocabulari, de manera que l'alumnat se centra en la comprensió i el significat en lloc d'en la mecànica de la descodificació.

No obstant això, persones expertes com Catherine Snow, destacada investigadora de la Universitat de Harvard en el camp de l'adquisició de la lectura i el desenrotllament del llenguatge, rebutjaven ja en 1998 este dualisme simplista. En el seu informe per al Consell Nacional de USA **"Prevenció de les dificultats de lectura en xiquets xicotets"**, Snow

plantejava nous reptes per a una investigació més fructífera. Este treball combina evidencia científica i recomanacions pràctiques per a guiar polítiques educatives i pràctiques escolars. Subratlla la importància del llenguatge oral, l'exposició primerenca a un vocabulari ric i el paper fonamental de famílies i professorat en la preparació de la infància per a l'alfabetització.

Estes són algunes idees clau derivades dels estudis de Snow, essencials per a una correcta adquisició de la lectura:

1. **El llenguatge oral com a base per a la lectura**: Snow destaca que el desenrotllament primerenc del llenguatge oral és crucial per a l'aprenentatge de la lectura.
2. **Importància de la lectura a casa**: Catherine Snow subratlla el paper de la família en l'adquisició de la lectura. Llegir llibres als fills i filles, parlar sobre eixes històries i plantejar-los preguntes reflexives ajuda a crear connexions entre el llenguatge parlat i l'escrit.
3. **La lectura com a activitat interactiva i social**: la investigadora ressalta que la lectura no ha de ser vista només com una activitat individual, sinó com un procés interactiu i social que involucra el diàleg entre el lector i els textos, així com entre els lectors i els seus interlocutors (família, professorat, alumnat, voluntariat…).
4. **La relació entre comprensió lectora i vocabulari**: Snow establix una relació directa entre la comprensió lectora i el desenrotllament del vocabulari. Per això, insistix en l'adquisició d'un vocabulari ric i profund des de la infància.
5. **El paper del mètode fonètic enfront del mètode global**: Catherine Snow defén un equilibri entre

l’ensenyament explícit d’habilitats bàsiques, com la descodificació, i l’exposició a activitats significatives que fomenten la comprensió i el pensament crític.

6. **Suport a estudiants de contextos multilingües i de baixos recursos**: Snow insistix que les escoles han d’oferir respostes adequades davant la diversitat cultural i lingüística, establint les estratègies necessàries per a atendre les necessitats individuals de cada estudiant.

L’ensenyament de la lectura requerix un enfocament inclusiu i equilibrat que combine habilitats fonètiques amb activitats significatives i vocabulari ric. Catherine Snow va desafiar el dualisme entre mètodes, destacant la importància del llenguatge oral, la lectura interactiva i l’aprenentatge contextualitzat. Este enfocament més inclusiu permet a xiquets i xiquetes desenrotllar habilitats crítiques per a comprendre textos complexos, participar activament en debats i construir opinions basades en arguments de validesa.

[Imagen: Freepik]